

Geſti = ma = rahwa

K a l e n d e r

ehf

T ä h t = N a m a t

I 8 2 7

Alasta peäle, pärrast meie

Isfanda Jesuſſe Kristuſſe
sündimist.

Sel Alastal on 365 Päwa.

Talliñnas,
trükkitud ja müä Dull o jures.

Pärrast meie Kalli Jesuse Kristuse
sündimist, on tännawo se aasta 1827

Pärrast mailma lomist " " 5776

Pärrast Lutteruse õige usso üleswõtmist 311

Pärrast wanna katto " " 170

Pärrast sedda, kui wäggi Pranburgi kaks 149

Pärrast sedda, kui Toompä pöllend 143

Pärrast sedda sure nälja hakkatust 132

Pärrast teist katto " " 117

Püssi-rohto leidmisest sadil " 484

Namatude trükkimisest leidmisest sadil 387

Pärrast meie armolisema Keisri ja
sure Herra N i k o l a i

P a w l o w i t s h i sündimist " 31

Pärrast sedda, kui ta hakkas wal-
litsema " " " " " 2

Joulo- ja Wasila-päwa wahhel, on:
7 Nädalat ja 2 Päwa.

Märkide selletamine.

 Noor-ku.

 Essimenne werend.

 Täis-ku.

 Wilmne werend.

p. pärrast.

p. l. pärrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

Januarius.

Neäri - Ku.

1 Loupääw	Neäri P.	Alita Jummal 7, 41, e. l.
Josep päggenep	Egipruuse male.	Matt. 2, 13.
2 Pühhap.	P. p. Neäri.	
3 Esmasp.	Enok	Kulmad felgeb
4 Teisipääw	Metusalem	Pääw.
5 Restnääb.	Simon	
6 Neljasp.	3 Kunn. P.	
7 Rede.	Julianus	 6, 28p. l.
8 Loupääw.	Erardt	
JESUS	12 aastat wanna.	Luk. 2, 41.
9 Pühhap.	1 P. p. 3 K. P.	Kange külma.
10 Esmasp.	Paawli P.	
11 Teisipääw.	Ewraim	Wahhel uddusad Pää- wad
12 Restnääb.	Rein	
13 Neljasp.	Hilarius	
14 Rede.	Weliks	 11, 28, e. l.
15 Loupääw.	Liidrik	

Bulmad Rana liinas. Joann. 2, 1.
16 Pühhap. | 2 P. p. 3. K. P. | Lumme saoga.

Sel Kuul on 31 Pääwa.

17 Esmasp.	Edn nise P.	Menbe jäärrel
18 Teisipääw	Uksel	tuulsed tuud.
19 Restnääb.	Sara	
20 Neljasp.	Waab. Seb.	
21 Rede.	Neto	 10, 45, p. l.
22 Loupääw.	Winsent	
Pealikkust Kapernumast. Matt. 8, 1.		
23 Pühhap.	3 P. p. 3 K. P	
24 Esmasp.	Timoteus	laesed Ilmad;
25 Teisipääw	Paaw Umberp	
26 Restnääb.	Dolikarpus	pörawad
27 Neljasp.	Krisostom	kange külma pole.
28 Rede.	Karel	
29 Loupääw.	Samuel	

Kristus sunnib tuuled. Matt. 8, 23.
30 Pühhap. | 4 P. p. 3 K. P. | 0, 0, e. l.
31 Esmasp. | Ann

12nema felle ku päwal touseb ppife kello 8 ning
ühhe pole tundi, lähhab alla, kello 3 ning ühhe
pole tundi. Pääw on pite tundi ja d 27 tundi.

1 Teisipääm	Perrit	
2 Keßnâdd.	Rüünla P.	lange Kilm,
3 Neljasp.	Hanna	felge taes
4 Rebe.	Beronika.	waga.
5 Loupääm.	Agata	

Rüüwi Mehheß. Luk. 8, 4.

6 Pühhap.	5 P. p. 3 R. P.	 2, 48, e. l.
7 Esmaasp.	Rikart	
8 Teisipääm	Salomon	
9 Keßnâdd.	Appollonia	Pehmed
10 Neljasp.	Edo	
11 Rebe.	Elwine	Ilmab,
12 Loupääm.	Eulalia	

Kristusse Kannataminne. Luk. 18, 31.

13 Pühhap.	Paasto P.	 11, 54, p. l.
14 Esmaasp.	Walentin	
15 Teisipääm	Waastla P.	Lummisaoga

16 Keßnâdd.	Tuhla P.	
17 Neljasp.	Konstantin	ja lange
18 Rebe	Konfordia	tulega
19 Loupääm.	Sim. Apost	

Kristusse Kiusatamisest. Matt. 4, 1.

20 Pühhap.	1. P. Paastus.	 8, 6, p. l.
21 Esmaasp.	Jesaias	
22 Teisipääm	Peetri P.	
23 Keßnâdd.	Mina	woiksid
24 Neljasp.	Maddise P.	tulla
25 Rebe.	Wiktorius	lumme
26 Loupääm.	Nestor	saddo,

Rananea Raesest. Matt. 15, 21.

27 Pühhap.	Paasto P.	ja
28 Esmaasp.	Justus	tuiset.

16nemal selle ku päwal touseb päike kello 7, lähhad
alla kello 5. Päaw on 10, õ agga 14. tundi pikk.

Martsius.

Vaasto = Ku.

1 Teisipäär	Albinus	 1, 48, p. 2
2 Restnäd.	Medea	
3 Neljasp.	Kunigunde	felge taew
4 Rebe.	Adrian	ja päwa
5 Loupäär	Angelus	paistus

Kristus aiab furratid wälga. Luk. 11, 14.

6 Pühhap.	3 P. Vaastus	
7 Esmasp.	Perpetua	
8 Teisipäär	Siprian	 10, 1 e. 2.
9 Restnäd.	Põõri P.	
10 Neljasp.	Mikeus	Wahhel
11 Rebe.	Konstantia	felge külm
12 Loupäär	Krefor	

5000 Mehhe sõdtnisfest. Joann, 6, 1.

13 Pühhap.	4 P. Vaastus	ja.
14 Esmasp.	Sakarias	
15 Teisipäär	Longinus	 1, 39 p. 2.
16 Restnäd.	Alexander	tule ja
17 Neljasp.	Eruto	wahhel

Gel Kuul on 31 Päwa.

18 Rebe.	Kawriel	uudune
19 Loupäär.	Josep	

Jesus Riwwidega wissatub. Joann. 8, 46.

20 Pühhap.	5 P. Vaastus	
21 Esmasp.	Pent	ja pehme;
22 Teisipäär	Kawael	 4, 3, p. 2.
23 Restnäd.	Tiits	Päwa sulla
24 Neljasp.	Kasimir	külmad Dõb
25 Rebe.	Past. Mar. P.	
26 Loupäär.	Emanuel	

Kristusse sisse soitmissest. Matt. 21, 1.

27 Pühhap.	6 P. Vaastus	
28 Esmasp.	Ridon	felge taes
29 Teisipäär	Eustahius	waga.
30 Restnäd.	Udonius	
31 Neljasp.	Suur Nelj. P.	 1, 1 e. 2.

Ionemal selle ku päwal touseb päike kello 6, lähkääb alla kello 6. Päär on 12, ja õ 12. tundi pilt.

Aprillis.

Jüri, ehk Mahla: Ku.

1 Rebe.	Suur Rebe	Karijaliste P.
2 Loupääw.	Wiktor	Uddused

Kristusse lüestoumisfest. Mark. 16, 1.

3 Pühhap.	Esim. P.	ntisteb,
4 Esmasp.	Teine P.	roppud
5 Teisipääw.	Kolmas P.	 9, 5, e. l.
6 Keßnääb.	Kblestin	
7 Neljasp.	Aaron	
8 Rebe.	Liborius	Ilmad.
9 Loupääw.	Wojislaus	Wahhel

Kinnipandud ukst. Joan 20, 19.

10 Pühhap.	1 P. p. III. P.	Lummi wah-
11 Esmasp.	Julius	hel kange
12 Teisipääw.	Ezechiel	tunl,
13 Keßnääb.	Justinus	 4, 41, e. l.
14 Neljasp.	Künni P.	
15 Rebe.	Oliapia	
16 Loupääw.	Karistus	wihmaga

Sel Kuul on 30 Päwa.

Heast karjatsfest. Joann. 10, 12.

17 Pühhap.	2 P. p. III. P.	seggatub.
18 Esmasp.	Walerian	
19 Teisipääw.	Timon	Sojemad
20 Keßnääb.	Jakobina	
21 Neljasp.	Willem	
22 Rebe.	Kajus	 9, 5, e. l.
23 Loupääw.	Jüri P.	päwa

ürriteesse aia pärrast. Joann. 16, 16.

24 Pühhap.	3 P. p. III. P.	
25 Esmasp.	Markus se P.	paistseb
26 Teisipääw.	Eseias	Ilmad.
27 Keßnääb.	Eudolw	
28 Neljasp.	Udeleib	
29 Rebe.	Kert	 10, 6, e. l.
30 Loupääw.	Reinhold	

12 nemal selle ku päwal touseb päite, pole tundi pärrast kello 4 ning lähhab alla, pool tundi pärrast kello 7. Päaw on pütk 15. ja 9. tundi.

Majus.

Mäio eht Leht - Ru.

Kristuse ärraminne misest. Joann. 16, 5.

1 Pühhap.	4 P. p. III. P.	Wolbri P.
2 Esmasp.	Sigismund	
3 Teisipäaw	+ Leidminne	Ennamiste
4 Keßnâdd.	Kottard	
5 Neljasp.	Tanislauß	 10, 39 e. L.
6 Rebe.	Susanna	uddune, tulue
7 Loupäaw	Ulrika	

Digest pallumiseest Joann. 16, 23.

8 Pühhap.	5 P. p. III. P.	ja willo
9 Esmasp.	Hioß	ßlm. So
10 Teisipäaw	Parnopas	gemad
11 Keßnâdd.	Liberatus	Päwad
12 Neljasp.	Suur + P.	wihma
13 Rebe.	Sabina	 8, 19 p. L.
14 Loupäaw	Kristjan	

Idmustajast. Joann. 15, 26.

15 Pühhap.	4 P. p. III. P.	ja mürrista
16 Esmasp.	Greet	misest, ga

Sel Kuul on 31 Päwa.

17 Teisipäaw	Anton	Willub
18 Keßnâdd.	Erik	wägga
19 Neljasp.	Agäus	
20 Rebe.	Malo	 10, 30 p. L.
21 Loupäaw	Potentia	

Pühhaß Waimust. Joann. 14, 23.

22 Pühhap.	Nelli Pühhi	
23 Esmasp.	Teine Pühha	tuulset ßlmab,
24 Teisipäaw	Kolmas Pühha	setae
25 Keßnâdd.	Urwan	taewaga.
26 Neljasp.	Vert	
27 Rebe.	Eduard	 5, 27, p. L.
28 Loupäaw	Ladislauß	

Jesus ja Nikodemus Joann. 3, 1.

29 Pühhap.	3ain. Jum. P.	Sojad wiß
30 Esmasp.	Wigand	mased ß
31 Teisipäaw	Karolina	mad.

8mal selle ku päwal touseß päife pole tundi pärrast kello 3. ning lähhäb alla pole tundi pärrast kello 3. Päaw on pitl 17. d ägga 7. tundi.

1 Kestnâbb.	Kotskal	Wailfed
2 Neljasp.	Mart	felget
3 Rede.	Eiso	
4 Loupääw	Tarius	10, 6, e. l.

Rikkast medhest. Luf. 16, 19.

5 Pühhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	
6 Esmasp.	Artemius	ja sogad
7 Teisipääw	Lukretsia	Ilmad.
8 Kestnâbb.	Me dardus	
9 Neljasp.	Pertram	Wihm
10 Rede.	Pitkem P.	mürris
11 Loupääw	Parnabas	tamid

Surest õhto: sõma: alast. Luf. 14, 16.

12 Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	
13 Esmasp.	Tobias	11, 43, e. l.
14 Teisipääw	Kerst	
15 Kestnâbb.	Widi P.	se ja
16 Neljasp.	Justina	

17 Rede.	Mikander	
18 Loupääw	Homerus	rahhege.

Raddunud lambast. Luf. 15, 1.

19 Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	
20 Esmasp.	Flora	8, 44, e. l.
21 Teisipääw	Rael	
22 Kestnâbb.	Agata	Tuulne
23 Neljasp.	Eio	felgeb,
24 Rede.	Jaani P.	sojab
25 Loupääw	Kristiana	Ilmad.

Olge armolised. Luf. 6, 36.

26 Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	felge taew
27 Esmasp.	7 Wenda	
28 Teisipääw.	Josua	0, 9, e. l.
29 Kestnâbb.	Peet. Pawlip	Sojab, pallas
30 Neljasp.	Judit	wad Päwad.

10nemal selle Ku Päwal tousel päike 3. werendit
päärast fello 2. ning lähpääw alla, üks werend
päärast fello 9. Päaw on pitt 18 ning üks pool
tundi. D on 5 ning üks pool tundi.

1 Kebe.	Leobald	felgeb
2 Loupääw	Heina Mar. p.	ja
Rohkest kalla / sagist.		
3 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	 10, 14 p. l.
4 Esmasp.	Ulrik	
5 Teisipääw	Anselm	pallamad
6 Keßnådd.	Hektor	Ilmad.
7 Neljasp.	Temetrius	Nende
8 Kebe.	Kilian	järrel
9 Loupääw	Jisrael	

Wariseride Dignsfeß. Matt. 5, 20.

10 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	rouseb
11 Esmasp.	Eleonora	
12 Teisipääw	Hindrik	 2, 22 e. l.
13 Keßnådd.	Marrete P.	
14 Neljasp.	Ponawent	wagga
15 Kebe.	Apost. Jagg.	tuul
16 Loupääw	August	

4000 Rehhe söörmisfeß. Mark. 8, 1.		
17 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	kange
18 Esmasp.	Rosina	
19 Teisipääw	Ruwina	 4, 36 p. l.
20 Keßnådd	Ellias	wihma
21 Neljasp.	Daniel	rohhe
22 Kebe.	Mar. Magd.	ja
23 Loupääw	Kirsti	

Walle Prohwetideß. Matt. 7, 15.

24 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P.	Mürrista
25 Esmasp.	Jakobi Pääw.	
26 Teisipääw	Anna	 7, 18 e. l.
27 Keßnådd.	Marta	
28 Neljasp.	Pantalon	misfe
29 Kebe.	Olowi P.	ga
30 Loupääw	Kermanus	

Üllekohtusfeß Maia piddajast. Luk. 16, 1.

31 Pühhap | 9 P. p. 3 a. J. P. | soe Tuul
 12nemal selle ku päwal rouseb päike pole tundi
 pärrast kello 3, ning lähkää alla pole tundi pärrast
 kello 8. Pääw on pitk 17, õ agga 7 tundi.

1 Esmasp.	Peetri Wang.	 1, 28, p. 8. felgeb Pawab
2 Teisipäaw	Annibal	
3 Restnâdd.	Eleasar	
4 Neljasp.	Judas	
5 Rebe.	Tominihus	
6 Loupäaw	Eigenius	

Jerusalemä lina ärraristmistest. Luk. 19, 41.

7 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	 4, 9, p. 8. felle jârrele on obata
8 Esmasp.	Quiso	
9 Teisipäaw	Romanus	
10 Restnâdd.	Lauritse P.	
11 Neljasp.	Hermann	
12 Rebe.	Klara	
13 Loupäaw	Ello	

Wariserist ja Linnerist. Luk. 18, 9.

14 Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	passawat
15 Esmasp.	Rufi Mar. P.	
16 Teisipäaw	Isaak	

17 Restnâdd.	Wilibald	 10, 58, p. 8. Pawab
18 Neljasp.	Leno	
19 Rebe.	Sebald	
20 Loupäaw	Pernard	

Kurdist ja teletumast, Mark. 7, 31.

21 Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P.	 9, 17, p. 8. ja mâr ristas minne
22 Esmasp.	Wilipert	
23 Teisipäaw	Sakeus	
24 Restnâdd.	Pertli P.	
25 Neljasp.	Ludwik	
26 Rebe.	Trenens	
27 Loupäaw	Gebhard	

Preestrist ja lewitist. Luk. 10, 23.

28 Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	lange wihmaga.
29 Esmasp.	Joann. Huff.	
30 Teisipäaw	Benjamin	
31 Restnâdd.	Kristwried	

14 nemal selle ku päwal touseb päike 3. merendit pär:
rast kello 4. ning lähkâb alla, merend pärr. kello 7
Päaw on pitt 14 ning üks pool, õ agga 9. ning
üks pool tundi.

September. Suggise ehk Miheli-Rv.

1 Neljasp.	Elidius	 7, 25, e. l.
2 Kebe.	Elisa	
3 Loupääw	Reinard	
		Selged tunfse

Rünnest Piddali: többisest. Luf. 17, 11.

4 Pühhap.	14 P. p. 3 a. J. P.	Pääw
5 Esmasp.	Moses	uddused
6 Teisipääw	Magnus	willub
7 Restnääb.	Regina	
8 Neljasp.	Mar. Sünd.	 5, 9, e. l.
9 Kebe.	Kai	
10 Loupääw	Jakobina	

Mammionast. Matt. 6, 24.

11 Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	Põri P.
12 Esmasp.	Sirus	Dõb
13 Teisipääw	Umarus	Tuulne
14 Restnääb.	† Ullendam	 4, 50 e. l.
15 Neljasp.	Nikodemus	
16 Kebe.	Leontina	

Sel Kuul on 30 Pääw.

17 Loupääw.	Tännõ	willõ ja
-------------	-------	----------

Raini: Linna Surnust. Luf. 7, 11.

18 Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	niske.
19 Esmasp.	Werner	wahhel
20 Teisipääw	Wausta	sojad,
21 Restnääb.	Matteus se P	
22 Neljasp.	Morits	 3, 58, e. l.
23 Kebe.	Osea	
24 Loupääw	Aleomas	

Wee: többisest. Luf. 14, 1.

25 Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	willub
26 Esmasp.	Harald	Pääw
27 Teisipääw	Adolw	on odata
28 Restnääb.	Wentsel	Roppud
29 Neljasp.	Miheli P.	Pääw.
30 Kebe.	Kironimus	

12nimal selle ku päwal rouseb päike kello 6, ning
lähhab alla kello 6. Pääw on piti 12, ning õ la
12 tunpi.

1 Loupääw	Wolmar	 2, 54, e. l.
-----------	--------	--

Enremast Rääsust. Matt. 22, 34.

2 Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	uddused
3 Esmasp.	Jairus	niisked
4 Teisipääw	Pransiska	ja
5 Keßnääb.	Wridebert	roppub
6 Neljasp.	Luisa	
7 Rebe.	Umalia	
8 Loupääw	Tomasia	 5, 25, p. l.

Alwatud innimessest. Matt. 9, 1.

9 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	Ilmad
10 Esmasp.	Melhior	kange tuul
11 Teisipääw	Purkart	ja wahhel
12 Keßnääb.	Walwrid	wihm,
13 Neljasp.	Teresia	
14 Rebe.	Madle	
15 Loupääw	Heddo	 11, 30, e. l.

Pulma rideß. Matt. 22, 1.

16 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	wihma
------------	---------------------	-------

17 Esmasp.	Dlop	
18 Teisipääw	Lukas	wahhel
19 Keßnääb.	Lutsius	Lummes
20 Neljasp.	Wendelin	
21 Rebe.	Ursel	
22 Loupääw	Kordula	 6, 53, p. l.

Runningamehhe- Poiaß. Joann. 4, 47.

23 Pühhap.	21 P. p. 3 a. J. P.	
24 Esmasp.	Salome	ga sega
25 Teisipääw	Krispin	gatub
26 Keßnääb.	Udo	felgeb
27 Neljasp.	Willip	Pawab.
28 Rebe.	Simon Juda	
29 Loupääw	Narsissus	

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

30 Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P.	 10, 37, p. l.
31 Esmasp.	Wolfgang	

16nemal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 7, ning lähkääb alla pole tundi pärrast kello 5. Päaw on piik 9, 8 15 tundi.

November.

Tälwe-Ru.

1 Teisipääw	Pühade P.	
2 Kestnääb.	Hingede P.	Kange
3 Neljasp.	Kottlieb	tuul
4 Rede.	Otto	wahhel
5 Loupääw	Blondine	wihm

Kohto; Rahhast. Matt. 22, 15.

6 Pühhap.	23 P. p. 3 a. J. P.	wahhel
7 Esmasp.	Baltasar	 4, 58 e. L.
8 Teisipääw	Writs	
9 Kestnääb.	Joobst	Lumme
10 Neljasp.	Mart. Lutter	sabbo
11 Rede.	Mart. Piisk	ja
12 Loupääw	Jonas	

Jairi Lütrest. Matt. 9, 18.

13 Pühhap.	24 P. p. 3 a. J. P.	 7, 56 p. L.
14 Esmasp.	Predrik	
15 Teisipääw	Leopold	kulmad
16 Kestnääb.	Ottomar	Ilmad

Sel Ruul on 30 Päwa.

17 Neljasp.	Ulweis	
18 Rede.	Jula	pea selge
19 Loupääw	Liesbet	

Hirnufast Ura Rautamiise tööst. Matt. 24, 15.

20 Pühhap.	25 P. p. 3 a. J. P.	pea
21 Esmasp.	Mar. Ohw.	 0, 28 p. L.
22 Teisipääw	Sesilia	
23 Kestnääb.	Klement	tuulne
24 Neljasp.	Josias	nüüd
25 Rede.	Kaddrina P.	Ilmad
26 Loupääw	Konrad	lõwad

Kristusse Sisse; sõitmisest. Matt. 21, 1.

27 Pühhap.	1 R. R. Tull. P.	Kulma
28 Esmasp.	Künter	 4, 58 p. L.
29 Teisipääw	Ewart	
30 Kestnääb.	Andresse P.	pole.

9mal selle fu päwal touseb päife pole tundi pärrast kello 8, ning lähkääb alla pole tundi pärrast kello 3. Pääw on püt 7, õ agga 17 tundi.

Detsember.

Joulo = Ku.

1 Neljasp.	Arendt	
2 Rebe.	Kandidus	kange
3 Loupääw.	Tala	külma

Tähhed enne wiimist Päwa. Luf. 21, 25.

4 Pühhap.	2 Krist. Tull. P.	järrel
5 Esmasp.	Sabina	
6 Teisipääw.	Nikolaus	 3, 43, p. L.
7 Keßnädd.	Anneta	
8 Neljasp.	Mar. Sam.	woiksed
9 Rebe.	Juhkum	pehmes
10 Loupääw.	Lühhem P.	

Joannes wangi : tornis. Matt. 11, 2.

11 Pühhap.	3 Krist. Tull. P.	mad
12 Esmasp.	Ditilia	
13 Teisipääw.	Lutia	 7, 27, e. L.
14 Keßnädd.	Nikassus	Ilmad
15 Neljasp.	Johanna	Lumme
16 Rebe.	Albina	ja tulega

Set Kuul on 31 Päwa.

17 Loupääw.	Jaggatus	
	Joannesse tunnistus. Joann. 1, 19.	
18 Pühhap.	4 Krist. Tull. P.	tulla
19 Esmasp.	Pott	kaunis
20 Teisipääw.	Lagobert	
21 Keßnädd.	Toma P.	 7, 35, e. L.
22 Neljasp.	Abraham	
23 Rebe.	Beata	selge
24 Loupääw.	Adam : Ewa	Ilm

Kristusse sündiminne. Luf. 2, 1.

25 Pühhap.	Joulo	külma
26 Esmasp.	Teine P.	ja tulega
27 Teisipääw.	Kolmas P.	terwad aasta
28 Keßnädd.	Süt. Last P.	 8, 50, e. L.
29 Neljasp.	Koa	
30 Rebe.	Tawet	
31 Loupääw.	Silwester	peäle Dts.

ionemal selle ku päwal touseb päike werend pärrast kello 9, ja lähkääw alla 3 werendit pärrast kello 2. Pääw on pikk 5 ja üks pool tundi, 8 agga 18 ja üks pool tundi.

Uasta Muutmissed.

Kewwade hakkab ühheksamal Paasto-
Ku päwal; hommiko kello 10, 34 Minnuti.
Siis on päaw ja õ ühhe pitkused.

Sui hakkab kümnnemal Jani-Ku pä-
wal, hommiko kello 7, 58 Minnuti. Siis
on meil keigepitkem päaw.

Süggise hakkab ühhetekümnnemal
Mihkli-Ku päwal, õ kello 10, 1
Minnuti. Siis jälle on päaw ja õ ühte
pitkused.

Talwe hakkab kümnnemal Joulo-Ku
päwal õhto kello 3, 5 Minnuti. Siis
on keige lühhem päaw.

Päwa ja Ku-warjutamisest.

Warjutamisest on sel Uastal nelli, kato
ainuet on agga meie pool nähtaw.

Se Päi'e Warjutamine on 14mal
Mahl. Ku ommiko kui Päw tauseb, ja
ta lõppeb kello 5, 26 Minnutid.

Se teine ü's Ku Warjutamine on 22
ma Wiena-Ku, õhto kello 5, 7 Minnu-
tid, ja ta lõppeb kello 8, 23 Minnutid.

Lada-piddamisest Cesti-maal.

Tallinnas, 20nemast Jaani-Ku päwal
ku otsani, suur Laat keigesugguse laubaga.
Ja Mihkli-Ku 26mal, 27mal ja 28mal Pä-
wal, weikse ja hobbose Laat, Wirro ja Kar-
jawarrawa ees.

Paltiski-Liinas, on Künla-Kuul teise
ja kolmandamal päwal, Lata, kus keil
suggust kaup, weiksed ja hobbose müakse
nendasammoti Mihkli Kuul 21sel ja
22sel päwal.

Nakwerre-Liinas, Meäri-Ku 27mal, 28-
mal ja Jaani-Ku 16nemal ja 17nemal,
ja Mihkli Päwal nendasammoti Laat.

Vaide=Liinas, Kõunla=kuul kolmandamal
päwal, ja 25mal Jaani=ku päwal laad,
nendasammoti 10nemal ja 11nemal Mihkli=ku
päwal keigesuggu Rauba ja Wetke laad.

Hapsalo=Liinas Neäri=kuul 10nemal ja
11nemal päwal, ja 14nemal ja 15nemal
Mihkli=ku päwal.

Lihhola=Liinas, esimesesl Paastopühhal,
ja Mihkli=ku 24mal päwal.

Keila Kirriko jures Mihkli=päwal ja kaš
päwa se järrel.

Jeglehtis, näddal pärrast Mihkli Päwa.

Kaplas, esimesesl rebel pärrast Mihkli päwa.

Merjama Kirriko jures, kolmandamal Ab-
wenti pühhal.

Keblas, Mihkli päwal ja kaš päwa se järrel
Kellowerres, Neäri=ku 17nemal ja 18ne-
mal päwal, ja Wina=ku 4mal ja 5mal päwal.

Kosenthalimois Merjama Kirriko jures kol-
me Kunnika Pühhal.

Jõhwimoisas Mikli=ku 24nemal ja 25nemal.

Riga=Liinas, on lata 20nemal Jaani=ku
päwal, 3 Näddalat.

Tarto=Liinas, laad 7mel Neäri=ku päwal,
3 Näddalat.

Pernau Liinas, on lata 13nemal Helma-
ku päwal, 3 Näddalat.

Willande=Liinas, on lata 22sel Mih-
kli=ku päwal: 2 Päwa.

Meie armoliko Keisri Herra ja
temma suggu wannadus.

Nikolai Pawlowits, meie armolik
suur keiser ja feige Wenne-rigi
Wallitseja, saab nüüd 31 aast.

Aleksandra Weodorowna, meie armolik
suur noor Keisri Praua 29 aast.

Maria Weodorowna, meie armolik
suur wanna Keisri Praua ja meie
armoliko Keisri Herra emma 68 aast.

Aleksander Nikolajewits, Riiki pärria
ja Suur würst, 9 aast.

Konstantin Pawlowits, Cesarewits
ja Suur würst, Keisri wend, 48 aast.

Mikael Pawlowits, Suur würst,
Keisri wend, 29 aast.

Helena Pawlowna, Suur würsti
Praua 21 aast.

Maria Nikolajewna Suur würsti
Printses 8 aast.

Olga Nikolajewna Suur würsti
Printses 5 aast.

Aleksandra Nikolajewna Suur
würsti Printses 2 aast.

Maria Mikalowna Suur würsti
Printses 2 aast.

Elisabet Mikalowna Suur würsti
Printses 1 aast.

Maria Pawlowna suur würsti praua
saab nüüd 41 aast. Temma abbilasaa on:

Karl Bridrit, pärris Suur Weimari
Hertsog 44 aast.

Anna Pawlowna, Suur würsti praua
32 aast. Temma abbilasaa on:

Willem Bridrit Georg Ludwig,
Hollandi-ma pärris Würst 35 aast.

Onsa Lutherusse aupääw, mit
omma usso pärrast koihto ees
tunnistust teggi.

Desego innimesse meel wägga rõmustab,
nendega olles, kes ustawad ja jummalakart-
likud on, nenda kuleme ka heal meel neist
kõnnolewad, kes ommal ajal ausaste tödd on
teinud ja head saatnud Ma peäl.

Sugguse innimeste mällestus, kelle nim-
med wagga ja kauni ello noude läbbi kuul-
saks sanud, ei woi ial ärrakadduda inni-
meste melest, sest künneid kirjad kulumawad
neld keige tullewa põlwe rahwale põlwest
põlweste. Käl on meie Lutherus nende au-
wäärt meeste koihta arwata, Lutherus, se
kindel ussomees, se Jummal ning inni-
meste tru armastaja. Kui temma elloasjo
kirjades loeme, same mitto kord karta tem-
ma pärrast, et agga wahwa, wagga mehhele
kurja ei tehta, ja same ta rõmustada, kui
kuleme kuida Jummal tedda terwelt on läbbi

aitnud; kül same immels panna temma püh-
ha meelt, et omma ello pärrast ühtegi ei
holinud, kui agga Jummal au sai keelmat-
ta paistma ja õnnisteggia kallis uus seadus
seggamatta ja selgeste jälle innimeste kätte
joudma; kül same suurt kitust mehhele pak-
kuda, tundes, kui wägga temma keige ris-
tirahwa õppetusse, ello ja õnnistusse pärrast
murres seisib, ja ussin olli nende heaks tödd
teggema; agga keikis asjus peame ikka ueste
Jummalat tännama, et nisuggust meest on
ärratanud, omma Waimoga juhhatanud ja
kinnitanud, ning temma läbbi ristikoggodus-
sele sedda abbi walmistanud, mis tuhhan-
ded hinged wägga iggatsesid ja süddame õh-
kamisega ommale pallusid.

Ei tahha kül sellesamma weikese ramato-
lesse sisse mahtuda, eestõisa keik üllesträkida,
kuida aega möda ristikoggodusse luggu tei-
sels olli läinud, ni hästi ussosanuade kui
ussokulutajatte polest; ommeti tulles nimme-
tada et Kristusse selge toe saama walguis

Kaeti muist kattega linn, et rahwas ei sa-
tud temma kossutamist tunda, muist seggati
temma pühhad õppetussed nenda ärra, et
neist jo hingele kahjo sai karta.

Peale keif hakkas usokulutajatte meel
haste ilmalikko asjo wahtima, suurt ilma-
likko wallitsust, wägge, au ja riklust püh-
ma, ja se siggitas pitka peale paljo kahjo
keige Kristusse seadussele ja koggodussese.
Woeti Jummalal nimmet paljo wäggiwalde
set tõdd ette, seadeti paljo seggast asja kog-
godussese ning kulutati mitto wastaoksa san-
na, mis koggone mitte pühhas kirjast ep
olnud leida, waid aiwa ahnusse ja kawwa-
lusse parrast iure kaswatati. Olli sepärrast
paljo kaebdust ja kurtamist kuulda keif is ris-
tirahwa rikides, agga ei tohtind legi sanna
lausuda, sest Roma linnas surel piiskoppil,
kes ka paawsti nimme kannab, olli liigsuur
woimus kões, et issegi kunningatte ja Keis-
ritte ülle wallitsejaks ennast olli tõstnud. Ei
tohtind legi kunningaske sanna lausuda,

muido paawst kohhe tedda rigist lahti teggi,
ja kela rigirahwas temma sanna kuulmasti;
paljo ennam olli ükslasel õppetajal hädä
karta, kui julges pühha kirja sanna peale
toetada ja ühhe sanna teist wiisi selletada,
kui kiriko wallitsejad Roma linnas ei
käftnud. Meid waggaid mehhi, kes jum-
malakartusses julgesid suud lahti teha, wiss-
fati wangi, wangis pinati hirmsa nou ja
riistadega ja ennamist wiimselt ellusalt tul-
lega põlletati ärra, nenda kui ka Johann
Hussile tehti, kes üks wagga ja laitmatta
kiriko: õppetaja olli ja kelle peale 1414mal
aastal tullesurma moisteti. Sadä aastat
parrast tedda ellas Martin Luthers, kes
Saksamaal Wittenbergi linnas kiriko: ning
surekoli õppetaja olli, ja kes pühha kirja
tohtri nimme kandis. Tohter ep olle mitte
ükspäinis sesuggune ammetmees, kes oskab
haigust arstida, waid se samma laddina kelle
nimmi rähhendab hästi õppetud meest, kel
keif sedda tundmist ja tarkust kões, mis

temma ammetile tarwitakse, ja kes oskab
ka teisi selle ammeti peäle juhhatada ja wal-
mistada. Et nüüd Lutherus pühha kirja
tohtri aunimme olli sanud, arwas temma
ka omma kohhus ollewad, pühha kirja eest
kosta, ning sedda kus ial tarwis läks, ris-
tirahwale kulusutada ning arraselletada.

Sepärrast ep olnud temma mitte walt,
kui 1517mal aastal üks munk senna liina
tulli, ja hakkas patunde andeksandmisse kir-
jad, mis Roma liinast olli sanud, rahha
pärrast awalikkult müüma — üks hirmus
jummalakartmatta kaup, mis läbbi kurja-
teggiatele keik woimust kätte pakkuti, sest
et neile õddi sedda wisi: Te patto ni paljo
kui ial tahhad, maksa agga rahha kõrwa,
siis kurjast tõdst ep olle luggu, se antakse
rahha makso pärrast Jummalalt andeks! Ei
Lutherusse wagga meel ei sallind sesuggust
ülleannetust nähha, mis keik õnnistust inui-
messe kdest püdis ärrapetta; sest et Danis-

teggia ütles Matteusse Ewangeliummi 16mas
peatükis:

„Mis kasso on innimesel sest, kui tems
„ma keik se mailma kassuks saaks, ag-
„ga omma hingele kahjo teeks? ehk
„mis lunnastamisse hinda woib inni-
„menne anda omma hinge eest?“

Tõdsist kahhetssemist ning pattustpõdemist lähe-
háb tarwis, kui tahhad armo lota, agga
mitte rahhamaksmist. Lutherus, kui oskaw
pühha kirja tohter, panni warmalt 95 san-
na kirja ja kulusas neid awalikkult. Men-
des moistis temma pühha kirja tunnistust
mõda, sedda ennenimmetud kurja kaupa huk-
ka, ja kutsus peälegi keik õppetud mehhed
wälja, et tulleksid sedda asja läbbikatsuma
ja suud suud wasto temmaga waitlema, et
saaks nähha, kelle pole oigus ja tõdde wis-
maks piddid jama. Tullid siis ka teiste
suurte kolide õppetud mehhed temmaga wait-
lema, agga et tohter Lutherus toetas ilka
pühha kirja sannade peäle, teised jälle eui-

namiste paawsti kasso ja sure melewalla
peäle, ei woinud nemmad mitte ühtesuggust
arro kätte sada. Lutherus piddas ikka Jum:
mala sanna kallimaks kui Roma liina ülle:
ma piiskoppi sanna; agga seistsammast olli
ka kohhe armata, et Lutherus paawstiga
tüllise pididi sama, ja saige nenda. Roma
liinnast moisteti Lutherust hukka ja lükkati
tedda ristiloggodussest wälja; agga mawal:
litseja, kelle rikis Lutherus ellas, kes, isse
wagga, biglane mees, ka Lutherusse jum:
malakarelikko meelt tundis, ei tahtnud ted:
da mitte lasta hukkata ilma tedda en:
nast enne kalamatta, ja kais sepärrast
wägga peäle, et temmale mitte ei piddand
kohhut moistetama Roma liinas, waid Sak:
sama raiades ja Saksama kohtoseadusfi mõe:
da. Tundsid ka teised Saksama würstid
et usso: asjus Lutherusse nouwõtmisest
wägga tarwilist abbi iggamehele wois kätte
jouda, pallusid sepärrast keisrit, et wõitaks
kohtopäwa seada, kelleks Lutherust saaks
ettekusuda; olli neil ennestel ka mitto asja

paawsti peäle kaebata ja nimmetasid kohhe
sadda kaebdust ülles. Keiseri poolt läks siis
ramat wälja, mis Lutherusse kätte kasti sa:
ta, se olli kirjutud nenda:

Karolus, Jummal armust Roma
ärrewallitsitud keiser, Sak:
sama rigis.

Musamelelinne, armas ja jummalakarelik!
Et meie ja keisrigi: üllemaad, kes praego
siin kous, nouuks olleme wõtnud, need õp:
petused ja kirjad läbbikulata, mis monnest
aiaist sinnust on ilmunud, kassime ja sadar
me sulle sannumed, et kolme nädala aeges
wissist feie pead tulles ja mitte ärra jä:
ma; lubame sulle ka saatjat läkkitada, kel:
lega sinna julgeste woid tulla ja ka omma
koto taggase minna, ilma middagi wäggi:
walda egga kawwalust kartmatta. Nenda
on meie nou ja tahtminne. Antud Wormsi
liinnast 1521messe aasta 6mal paastoku pä:
wal.

K a r o l u s.

Kui keiser ramaat Lutherusse kätte olli sa-
nud, käskis matwallitseja temma käest kulata,
mis ta sest asjast pididi arwama. Lutherus
kirjotas kohhe wastust sedda wiisi:

Kui mind kutsustakse ettertullesse, ei ma
jå ärra, ja kui ei peaks terwelt senna sama,
siis lassen ennast haigest peast tallutada.
Et keiser mind kutsus, sedda arwan nenda
kui peaks mind Jummalast kutsutama. Är-
ge kartke, armolik Kuurwürst, et minna
peaksin põggenema ehk tagganema. Kui
hinnustawad nemmad sedda asja wäelau-
pa lõppetada, siis olgo se Jummal hõleks.
Sest se ellab ja wallitseb weel, kes need
kolm meest tulleahjus on hoidnud, ja kui
temma ei tahha mind hoida, siis minno
ellust ep olle luggu. Ei siin ep olle hädda
karta, egga rõõmsa asja kulata, waid üks
päänis sedda, et meie Ewangeliium ei jääks
jummalakartmatta innimeste kätte sedda är-
rateotada, ja peame walmis ollema, omma
werre se eest ärrawallada. — Lutherus sai

rõõmsaks waimus, et ta teadis päwa tulles-
wad, mil temma usso ja Jummal toefanna
eest pididi laggedale ette astuma, ja ehk isse-
gi martriks sama, kui peaks luggu sedda
mõdda ollema. Ei otsind temma ommale
middagi, ei warra, egga au, egga melehead,
waid sure Jummal au ja tundminne ning
Jummal poia armoseadus need täitsid tem-
ma meelt ja aiasid tedda räkima, tunnistas-
ma, ja kindla melega tele minnema Wormsi
lõuna. Jättis mees ommad sõbrad Jumma-
laga, issiärranes omma abbiimeest Melanhto-
nit, kes temmast norem, agga ka sesamma
surekõli õppetaja olli, kus issiärranes Kreka
keelt õpperas. Lutherus pallus tedda ja üt-
les: Armas wend, kui minna mitte ei peäse
nende käest ja nemmad mind wahhest ärra-
tapwad, ärra lahku sinna mitte selgest Ewan-
geliummi sannast ärra, egga jätta mitte tõi-
kulutamatta. —

Keis Wittenbergi lin nuttis, kui Lutherus
tele hakkas minnema, mitto sadda inni-

mest saatid tedda liina wärrawast wälja ja
mõtlesid tedda otse omma surma sisse min-
newad. Se tootud keiserlik saatja olli ka
jo järrele tulnud ja monned õppetud mehed
kes keelte ja kirjade tundiad, löid temmaga
seltsi minnema. Igga liinast, kust Luther-
us läbbi läis, jooksis rahwas temma wast-
to, waatma sedda wahwa meest, kes ülle
paawsti pelo julges pühhas kirjast selget
õppetust wäljakulutada. Agga igga poolt
maenitseti tedda, ning kelati eddase minne-
mast, sest et temmal muud ep olnud lota,
kui seddasamma, mis Hussile tehri sadda
aastat enne sedda. Tubba ta olli Wormsi
liina liigidale joudnud, ja ta sadeti temmale
armsa sowimisse pärrast sunnumed wasto:
Põra ümber, ärra tulle mitte sisse! agga
siis ep se olli, et wagga, kartmatta mees,
täis lotust Jummalat peäle, hüdis ja ütles:
Ei mitte! kui ka liina sees kurratid olleks
ni paljo kui kiwina kattuste peäl, ilka ma
sisse lähhan!

Läks ka sisse, se olli enne lounat 16 mal
Jürritu päwal, 1521 mal aastal, ja olli
temma wantril kül waewa läbbisada, nenda
ulitsad ollid tungo täis rahwast, kes keif
himmustasid sedda Wittenbergi liina kural-
sat munka nähha sada. *) Wimaiks kui läb-
bipeäsis ja omma korterisse sai, kippusid ni
paljo innimest ta kallale, kül sõbrad, kül
wastamelelised, et mees keif se päaw oiete
kui waewas olli ja rahho ei sanud ennego
õ aeg kätte tulli. Astus siis afna jure, ja
watis ülles Jummalat taewa, kust ilka abbi
ja troosti olli tunnud; seält häddas ka nüüd
kulas nou ja abbi, pallus Jummalat ja
wõttis omma kandle kätte, et keelte peäl
mängides usso kinnitust ja lotust laulda.
Jah! kinnitust anti temma melele, ja weel
omma wanna ea sees kõnneles Lutherus
omma sõbradele mis wägga jahhutud meest
temmale sel korral Jummalalt jätkati.

*) Lutherus hakkas ka munkast peäle, nenda kui
sel aial keige õppetajattel wiisiks olli ja tõsteti pär-
rast pühha kirja tohtriks:

Teisel päwal pärrast lounat kutsuti Luthers
rust riigi sure koagodusse ette, kus keiser ja
keik würstid kous ollid. Lutherus kinnitas
weel üks kord palwe läbbi omma meelt. Oh
Jummal! ütles temma, sinno pärrast ma
innimeste ees kohtus káin, sinno pärrast ol-
len ka walmis omma ello jätta, keik olgo
sinno hoteks! — Agga ei sündind eestuks st
tedda kohtokotta wia, ni märkamatta paljo
rahwast olli kofko koagunud ja panni keik
teed pakkile kinni, sest iggamees himmustas
weel wimist korda Lutherusse silmnäo näh-
ha sada. Widi tedda siis ühhest kdrwalis:
sest uksest sisse ja seal olli üks kulus wäe-
owerst essimenne, kes temma liggi andis.
Kopputas Lutherust olla peäle ja ütles: „Mun-
goke, mungoke! sinna olled rängemat teed
káimas, kui ei minna egga ükski teine wäe-
owerst se keigekurjama lahingi aial ep olle
káinud. Agga, olled sa omma melest oige
ja omma uskus kindel, ärra kardada, ei Jum-
mal jätta sind mahha!“ Wõnned teised

suurtõugu mehed teggid armsaste temma-
ga jutto temma mele toetusseks ja nimme-
tasid temmale Kristusse sannad mis jüngri-
tele ütles: Kui nemmed teid ärraandwad,
siis ärge murresege mitte, kuida, ehk mis
teie peate rákima. Matt. 10, 19.

Panni suur kofhus kaks küssimisese: sanna
Lutherusse ette

- 1) Kas tunnistad need kirjad, mis sinno
nimme al likumas on, omma tehtud
ollewad?
- 2) Kas nüüd need kirjad walleks mpis-
tad woi mitte?

Todi siis ramatud wälja, Lutherus wa-
tis neid läbbi ja tunnistas neid ommaks,
et temma neid olli kirjotanud. Agga se teise
küssimisese: sanna pärrast, mis táiet ráhhele-
pannemist tarwitab, pallus temma ommale
hoomseks aega, ja sedda aega anti temmale ka.

Kui Lutherus teisel päwal jälle kohto ees
seisis, pallus temma esmalt, et Keiser ja
sured würstid wõttaksid temmaga kannatada,

kui temma sannad mitte keif wisi pärrast ei
peaks ollema, sest et temma elloaega rama:
tutte lallal on istunud ja ei ellades würsti:
de ette ep olle sanud. Teiseks andis temma
omma kirjadest nenda otsust: Minno kirjad
on kolme suggu. Teistes minna ollen usko
felletanud, neid ei woi minna mitte walleks
aiada. Teistes ollen Roma kirriko seggased
oppetussed soitelnud, egga nendege pärrast ei
woi minna nüüd teistiti räkida. Teistes ol:
len minna monne mu mehhega waidelnud,
kes julges Roma kirriko wäggiwaldset wal:
litsust kita, egga seddage ei woi minna mitte
walleks aiada. Agga kui peaks middage
ollema, mis minna wastaoksa olleksiin õppe:
tanud, sedda pallun mulle prohwetide ning
apostlide kirjadest näidata ning õige tele mind
juhhatada. Räkis mees need sannad esmalt
saksakele, ja pärrast laddinakele. Agga paawo:
sti poolt olli ka üks suur piiskop würstide
hulka läkkitud, kes usko kulamist ja kōhhut:
moistmist hästi piddi lorda saatma. See

samma räkis äkkitselt wahhele ja ütles: Oe:
sekōhhest wastust on tarwis; emba kumba,
kas tahhad ommad kirjad walleks aiada, woi
mitte? ütles jah woi ei! — Noh! siis tõstis
Lutherus omma heäle, ja kehtis: Et keiser:
lik majesteet ja sured würstid tahtwad ot:
sekōhhest selget wastust, siis annan minna
sesuggust, kellest ei ambo egga sarwid pea
leitama, (se on: kellel middagi laitmist ei
pea ollema) sedda wisi:

„Oigo et mind pühha kirja tunnistusse
ehk mu selge sanna läbbi ärrawoidetakse ja
süüd minnust leitakse, muido ei woi egga
tahha minna middage walleks aiada, sest ei
sänni egga kõlba süddame: tunnistusse wasto
tehha. Sün ma seisan. Ei ma woi muido.
Jummal aitko mind. Amen!“

Keif kuuljad pannid immeks sedda otse:
kōhhest, kindla: usklikko, ja kartmatta meelt,
misga Lutherus needsanimad sannad ütles:
räkis, ja need würstid, kes temma pole hoid:
sid, rõmustasid temma pärrast wägga, is:
seärranis temma mawallitseja, kes ka würs:

tibe hullas istus. Waat! se olli Lutherus:
 se suur aupääd, et nenda sai arwalikkust
 Jummalale au ning ristiusso eest kosta. Kohhe
 se järrele üks wüerst lakkitas Lutherussele hõb-
 bepeetri, omma liina õlleaga täidetud, armo
 märgiks et temma ni kohlasse olli kostnud.
 Tullid ka pärrast mitto wüersti temmaga ik-
 ka weel nou piddama, kuida sedda asja
 saaks parreminne toimetada. Nemmad kartsid,
 et agga paawsti tahtmist möda Luther-
 rust ei moisteta ka keisri polest hukka ja
 sowisid tedda aidata; ehk sünniks temma
 meelt luddage juhhatada, et wõttaks nattus-
 kest järreleanda omma poolt, siis ka keisri
 arm enneminne temma pole pöraks. Agga
 ei Lutherus wõtnud taganeda ommast san-
 nast mitte suggu, waid ütles wimaks: Ei
 siin ep olle maud nou, kui mis Kamatiel an-
 dis Judarahwale (Apost. 1 Tegg. Kam. 5, 38.
 39.) Kui sesinnane nou ja tō on innimes-
 test, siis se lähhab tühja, agga kui se
 Jummalast on, siis ei woi teie sedda mitte
 tühjaks tehha.

Lutherus sai sepeäle kasko, omma male
 taggase miina, agga ruttas se ennenimmes-
 tud piiskop, kedda paawsti polest senna sar-
 deti, keisri jure, tedda palludes, et keiser
 agga kassiks Lutherust kohhe kinniwõtta ja
 wängis piddada, sennigo kohto otsus piddi
 ilmuma; sest ütles temma, olgo kōl et keiser
 tootust teinud, et Lutherussele tulles ja min-
 nes ühtege waewa ei pea peale pandama,
 sesugguse mehhele, kes usust on ärralanges-
 nud, ep olle tarwis tootust toeks tehha.

Agga Keiser ei sallind omma sannale mid-
 dage teotust egga laitmist, waid kostis järs-
 ko: Mis ial lubbatakse, peab tehtama, ja
 ehk ka keisr mailm walletaks, ei keisrile se ei
 sünni mitte!

Sai siis Lutherus sesamma keisri Karo-
 lusse se wiendama otsekohhese, kohtlase me-
 le pärrast ellusalt peäsema ja Wormsi lii-
 nast keelmatta tele minnema koio pole; se ol-
 li 26mal jürrika päwal.

Meed wüerstid, kes Lutherusse poli hoid-
 sid, agga neid olli teiste wasto arwata

wähhä, tundsid jo et keisri nou olli paatsti
mele pärrast tehha, ja Lutherust hukka moista;
fui nemmad ei woinud sedda kelata, siis lah-
kusid ka Wormsi linnast ja ruttasid omma
rikidesse taggase. Aga keisri nimmel sai
sellesamma 1521se aasta 26mal lehheku pä-
wal kühutmoistminne awalikkult kolutud,
sedda wisi:

Lutherust ja keik, kes temma pole hoid-
wad, moistetakse rigi polest hukka, sest et
nemmad on fangekaelsed ussopõlgajad ja Kris-
tusse koggodusse tüllitajad. Kästakse ka keik
Lutherusse kirjad ülesorkida ja mis ial peaks
leitama, neid tallega ärrapõlletada.

Unneks Lutherussele, et jo nelli nädalat
enne sedda tele sai, peäsis kül esimesse wal-
lo eest kõrwale, egga woi ta sellepärrast jo
keigest tüllist lahti on!

Ist unter den gesetzlichen Bedingungen
zum Druck erlaubt.

Dorpat, den 14. August 1826.

J. S. Boubrig, Censur:Rektor.